

FAZIL ÇİL KREMI'NİN ÖYKÜSÜ

The History of Fazil Freckle Lotion

Mehmet AĞIRGAN¹¹Researcher, Writer and Editor of Ozan Ağacı Journal

ÖZET

Yıllardır Türkiye genelinde kullanılan "Fazıl Çil Kremi" yaklaşık 78 yıllık bir geçmişin ürünüdür. Özellikle hamile hanımlarda doğum öncesi oluşan siyah lekelerin ve çillerin tedavisinde kullanılır. Asırlar boyu insanlara bezginlik veren bu çillerin tedavisi uzun deneyler sonunda gerçekleşebildi. Fazıl Çil Kremi'ni insanlığa sunan Kimyager-Eczacı Fazıl Soysal eczacılık mesleğine 1930 yılında Edirne'de başladı. Cumhuriyet sonrası Edirne'de 1930 tarihi itibarıyla hizmet vermeye başlayan Şifa Eczanesi sahibi Fazıl Soysal uzun yıllar yaptığı araştırmalar sonunda 27.12.1934 tarihinde çil tedavisinde kullanılacak kremi bulunduğunu açıkladı. Edirne Milli Gazete kanalı ile kamuoyuna yapılan bu açıklama öncelikle Edirne halkını sevindirdi. Hatta gazetenin iç sayfasında yayınlanan bir ilanla halka duyurulan Fazıl Çil ilacı'nın pek yakında piyasaya arz edileceği belirtiliyordu. Çil ilacının tedavideki başarısı onun şevk ve heyecanını körükledi. Daha sonraları çalışmalarını hızlandıran Fazıl Soysal, 29.10.1935 tarihinde yeni bir müstehzar olan "Fazıl Öksürük İlacı"nı da halkın hizmetine sundu. Bronşin adını verdiği öksürük ilacının her eczaneden alınabileceğini açıklayarak Edirne Buç Gazetesi'nde ilanlara başladı. Kimyager-Eczacı Fazıl Soysal bu araştırmalarını daha gelişmiş bir laboratuvarla İstanbul'da sürdürmek üzere 1949 yılında Edirne'den ayrıldı. Eczacılık mesleğine devam ederken 1950 yılı sonunda İstanbul-Karaköy-Tophane'de Fazıl Soysal Laboratuvarı'nı kurarak vefat ettiği 1981 yılına kadar çalışmalarını devam ettirdi. Edirne'de 1934 tarihi itibarıyla Fazıl Soysal tarafından üretilmeye başlanan Fazıl Çil kremi'nin üretim ve pazarlaması, kızı tıp doktoru Füsün Soysal Güven tarafından devam ettirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Fazıl Çil Kremi; Çil; Tedavi

ABSTRACT

"Fazil Freckle Lotion" which has been used for used in Turkey for years has a 78-year-old history. It is especially used in the treatment of black spots and freckles which emerge during pregnancy. For centuries, causing trouble for people, the treatment of those freckles has been achieved after quite a few experiments. Being a Chemist and Pharmacist Fazil Soysal, who introduced this lotion, started his career as a pharmacist in Edirne in 1930. After long years of experiment, Fazil Soysal, " the owner of Şifa Pharmacy" which has been in service since 1930 in Edirne, announced in 27.12.1934 that he had found the lotion for the removal of freckles. This announcement was published in Edirne National Journal and the residents of Edirne became very pleased with this news. It was also announced in the newspaper that the lotion was going to be served in the market very soon. The success of his lotion in the removal of freckles increased Fazil Soysal's enthusiasm and excitement. Afterwards, he fastened his studies and in 29.10.1935 introduced a new product: "Fazil Cough Remedy". He expressed in the Edirne Buç Journal that this remedy called "Bronşin" can be obtained from any pharmacy. In 1949, Chemist- Pharmacist Fazil Soysal moved from Edirne to Istanbul in order to maintain his studies in a more developed laboratory. He established Fazil Soysal Laboratory at the end of 1950 in Istanbul-Karaköy-Tophane and continued his studies until 1981 when he died. The production and marketing of Fazil Freckle Lotion, which was introduced by Fazil Soysal in Edirne and has been produced since 1934, is being sustained by his daughter Dr. Füsün Soysal Güven nowadays.

Keywords: Fazil Freckle Lotion; Freckle; Treatment

Yıllardır Türkiye genelinde kullanılan "Fazıl Çil Kremi" yaklaşık 78 yıllık bir geçmişin ürünüdür. Özellikle hamile hanımlarda doğum öncesi oluşan siyah lekelerin ve çillerin tedavisinde kullanılır. Asırlar boyu insanlara bezginlik veren bu çillerin tedavisi uzun deneyler sonunda gerçekleşebildi. Fazıl Çil Kremi'ni insanlığa sunan Kimyager-Eczacı Fazıl Soysal Eczacılık mesleğine 1930 yılında Edirne'de başladı¹. Doktor reçetelerinde yazılı olan formüllere göre ilaçlar üretip hastaların tedavilerine yardımcı olurdu.

Edirne, Osmanlı Devleti'ne başkentlik yapan ünlü bir kent olarak birçok mesleğin özgün çalışmalarını sergileyen bir ilimizdir. Asya ile Avrupa arasında bir köprü görevini üstlenen kentin bilinen ilk uygarlığı Traklar'la başlar. Bölgede daha sonraları Mekadon, Roma, Bizans ve Türk kültür ve uygarlığının izlerini görürüz. Bu kültürlerin özümlemesiyle oluşan bilgi ve belgelerin ışığında birçok yeniliğin ve mucidin ürünlerini halen kullanıyoruz.

Lokman Hekim Journal, 2011; 1 (2): 33-34
Received: 08.04.2011 Accepted: 27.04.2011
Correspondence Author: Mehmet Ağırğan, Ozan Ağacı Journal
info@ozanagaci.com

Edirne, 19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başı itibariyle Osmanlı Devleti ile Avrupa Ülkeleri arasında yaşanan savaşların ve göçlerin yorgun bir kenti olarak pek çok zorlukları göğüsledi. Osmanlı Devleti'nin Selanik'te bulunan 2. Ordu Merkezi'nin en önemli yerleşim alanlarından birisi durumunda bulunan Edirne, birçok hastane ve sağlık kurumunu da sinesinde barındırıyordu. Doğal olarak bu kurumlarda eczane-ilaç-hasta üçlemesinde çok önemli görevler üstleniyorlardı. Hicri 1304 (Miladi 1887) yılında Edirne'de 12 eczanenin hizmet verdiğini kayıtlardan biliyoruz². Cumhuriyet döneminde kademeli bir yükseliş gösteren Edirne merkezindeki eczane sayısı bugün için toplam 75'e yükselmiştir³.

Cumhuriyet sonrası Edirne'de 1930 tarihi itibariyle hizmet vermeye başlayan Şifa Eczanesi sahibi Fazıl Soysal uzun yıllar yaptığı araştırmalar sonunda 27.12.1934 tarihinde çil tedavisinde kullanılacak kremi bulduğunu açıkladı (Resim 1)⁴. Edirne Milli Gazete kanalı ile kamuoyuna yapılan bu açıklama öncelikle Edirne halkını sevindirdi. Hatta gazetenin iç sayfasında yayınlanan bir ilanla halka duyurulan Fazıl Çil İlacı'nın pek yakında piyasaya arz edileceği belirtiliyordu. Çil ilacının tedavideki başarısı onun şevk ve heyecanını körükledi. Daha sonraları çalışmalarını hızlandıran Fazıl Soysal 29.10.1935 tarihinde yeni bir müstehzar olan "Fazıl Öksürük İlacı"nı da halkın hizmetine sundu. Bronşin adını verdiği öksürük ilacının her eczaneden alınabileceğini açıklayarak Edirne Buç Gazetesi'nde ilanlara başladı (Resim 2)⁵.

Kimyager-Eczacı Fazıl Soysal bu araştırmalarını daha gelişmiş bir laboratuvarla İstanbul'da sürdürmek üzere 1949 yılında Edirne'den ayrıldı. Eczacılık mesleğine devam ederken 1950 yılı sonunda İstanbul-Karaköy-Tophane'de Fazıl Soysal Laboratuvarı'nı kurarak vefat ettiği 1981 yılına kadar çalışmalarını devam ettirdi. Ayrıca o yıllarda Fazıl Çil Kremi'nin isim tescilini de yaptırarak Türkiye genelinde halkın hizmetine sundu. İstanbul'da halen hizmetlerine devam eden Fazıl Soysal Laboratuvarı İlaç ve Kozmetik Sanayi Ticaret Limited Şirketi, bugün için Fazıl Çil Kremi'ni 32 gr.lık kutularda imal etmektedir (Resim 3).

Edirne'de 1934 tarihi itibariyle Fazıl Soysal tarafından üretilmeye başlanan Fazıl Çil Kremi, üretim ve pazarlaması kızı Tıp Doktoru Füsun Soysal Güven tarafından devam ettirilmektedir.

BİLGİ: Bu çalışma 11-14 Mayıs 2011'de Mersin'de düzenlenen VII. Lokman Hekim Günleri kapsamında sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKLAR

1. Füsun (Soysal) Güven. (Fazıl Soysal'ın kızı)
2. Edirne Vilayet Salnamesi. H.1304 (M.1887)
3. www.edirne.org.tr (Son erişim tarihi: 21.03.2011)
4. Edirne Milli Gazete:27.12.1930
5. Edirne Buç Gazetesi:29.10.1935

Resim 1. Edirne Milli Gazete-27.12.1934

Resim 2. Bronşin Öksürük İlacı - Buç Gazetesi (29.10.1935)

Resim 3. Piyasada Satılan Çil İlacı Kutusu-2011